

Na začiatok cesty...

Milé kolegyne, kolegovia

Po uplynulých dovolenkách sa opäť plní dojemov vraciame na pracoviská. September neznamená iba návrat povinností pre školákov, ktorých je aj v našich radoch dosť, ale je aj pre nás ostatných znamením nových pracovných aktivít. V júni tohto roku ste si zvolili na valnom zhromaždení nový výbor a predsedu Spoločnosti slovenských archivárov, od ktorých očakávate možno viaceré zmeny, možno zachovanie dobrých tradícií, možno individuálnejší prístup... Moje neskrývané rozpaky po zvolení za predsedníčku neznamenal prejav bezradnosti. Boli skôr prejavom uvedomenia si Vašej veľkej dôvery a množstva povinností, ktoré čakajú na mňa a aj na nový výbor počas ďalšieho štvorročného pôsobenia.

Spoločnosť slovenských archivárov našťastie už dlhší čas dokazuje svoju nevyhnutnosť, aj napriek hlasom neprajníkov, či posmievačov. Stala sa medzinárodne uznávaným partnerom zahraničných archivárskych spoločností, usilovala sa byť nápomocnou štátnym orgánom, no najmä MV SR odboru archívov a registratúr. Po „nežnej revolúcii“ v roku 1989 sa aj pre archivárov otvorili nové možnosti, prístupy k informáciám a nové kontakty. Práve naša spoločnosť posunula náhodné a priateľské výmeny skúseností na odbornú úroveň. Usilujeme sa čerpať z poznatkov našich najbližších susedov s ktorými nás spájajú historické korene, no po roku 1989 každá z našich susedných krajín v oblasti archívniectva nadobudla špecifické črty. Čomu sa teda môžeme od nich priučiť? Z mnohých aktivít spomeňme aspoň prepracovanejšiu organizáciu spoločnosti a úspešnejšie finančné krytie, viaceré edičné počiny, početnejšie participácie na medzinárodných projektoch a s tým aj vyšší kredit tej ktorej spoločnosti v zahraničí, vyššia zapojenosť mladšej generácie do publikačnej činnosti a aj ostatných aktivít spoločnosti, vznik viacerých odborných sekcií a pod. Sú to pre našu spoločnosť pomerne vysoké ciele, z ktorých sa mnohé nedajú dosiahnuť za jedno volebné obdobie, no mali by sme to predsa len skúsiť. Verím, že viacero sa nám podarí a ostatným by sme mali vytvoriť dobrý základ pre nasledovné vedenie.

A aké devízy má naša spoločnosť? Nuž, nie malé. Od zahraničných kolegov sme počuli, že také dobré a priateľské vzťahy, aké vládnu na našich archívnych dňoch, ešte nevideli. A aj ja osobne som mala možnosť pocítiť tohto kolektívneho ducha nielen pri zábave, ale aj pri práci. Pripomeniem Vám nášho spoločného Sprievodcu po slovenských archívoch, ktorý vyšiel v slovenskom a anglickom jazyku a vari okrem Antarktídy a Afriky sa táto nevelká knižka nachádza v knižniciach ostatných kontinentov, či bibliografiu Vašich knižných prác uverejnenú v Slovenskej archivistike.

Aj keď sme počtom členov nevelká spoločnosť, verím v nášho spoločného ducha a spoločné archivárske srdce, ktoré svojou statočnosťou prevýši tých veľkých. Výbor Spoločnosti slovenských archivárov a aj ja osobne sa pousilujeme, aby sme s Vašou pomocou zrealizovali množstvo spoločných projektov a takto prispeli k rozvoju archívov – pamäti slovenského národa.

PhDr. Zuzana Kollárová
predsedníčka SSA

10. ARCHÍVNE DNI NA SLOVENSKU

Zápisnica

z Valného zhromaždenia Spoločnosti slovenských archivárov, ktoré sa konalo 22. 6. 2006 v Levoči

Program:

- 1) Otvorenie
- 2) Voľba návrhovej,
mandátovej
a volebnej komisie
- 3) Správa o činnosti
SSA
(V. Nováková)
- 4) Správa o činnosti
Výboru SSA (A.
Buzinkayová)
- 5) Správa
o hospodárení SSA
(M. Kačkovičová)
- 6) Správa revíznej
komisie
(V. Hrtánková)
- 7) Voľba členov
Výboru SSA
- 8) Prijatie uznesení
- 9) Záver

AD 1)

Valné zhromaždenie SSA otvorila predsedníčka PhDr. Veronika Nováková, moderoval ho podpredseda Juraj Roháč.

AD 2)

Valné zhromaždenie SSA zvolilo v tomto zložení návrhovú komisiu:
Prof. PhDr. Leon Sokolovský, CSc. - predseda
PhDr. Milan Antonič
PhDr. Margita Krajňáková
mandátová komisia:

PhDr. Eva Vrabcová –
predseda

PhDr. Danica Hlaváčová
Antónia Hudecová

volebná komisia:

JUDr. Jozef Kirst – predseda

Mgr. Helena Greždová

PhDr. Soňa Maňugová

PhDr. Júlia Ragačová

Mgr. Kristína Stančiaková

Marta Bednárová

AD 3)

Správu o činnosti SSA

predniesla V. Nováková

AD 4)

Správu o činnosti Výboru

SSA predniesla A.

Buzinkayová

AD 5)

Správu o hospodárení SSA

predniesla M. Kačkovičová

AD 6)

Správu revíznej komisie

predniesla V. Hrtánková

AD 7)

Správu volebnej komisie

a výsledky volieb vyhotovil J.

Kirst.

Do výboru SSA boli zvolení:

Výbor:

PhDr. Zuzana Kollárová –
predsedníčka SSA

Mgr. Mária Kačkovičová

Mgr. Lucia Krchnáková

PhDr. Oľga Kvasnicová

PhDr. Elena Machajdíková

PhDr. Veronika Nováková

PhDr. Radoslav Ragač

Doc. PhDr. Juraj Roháč, CSc.

PhDr. Ladislav Vrteľ

Revízna komisia:

Ing. Jozef Hanus - predseda

Mgr. Valéria Hrtánková

Mgr. Gábor Strešňák

AD 8)

Valné zhromaždenie prijalo zo

svojho zasadnutia uznesenia,

ktoré vyhotovil L. Sokolovský.

AD 9)

Na záver sa bývalý výbor

a valné zhromaždenie

poďakovali pracovníkom

Štátneho archívu v Levoči za

zorganizovanie X. archívnych

dní,

PhDr.

Veronike Novákovej za

dlhoročnú predsednícku prácu

v SSA a odstupujúcim členkám

PhDr. Anne Buzinkayovej

a Mgr. Elene Kašiarovej za

prácu vo výbore SSA.

Novozvolená predsedníčka

SSA PhDr. Zuzana Kollárová

krátkym príhovorom uzavrela

X. archívne dni a valné

zhromaždenie.

Zapísala:

PhDr. Elena Machajdíková

22. 6. 2006

X. archívne dni v Levoči

Správa o činnosti SSA

Posledné - 8. valné zhromaždenie SSA sa konalo 9. - 11. júna 2004 v Trenčíne, kde bola prednesená správa o činnosti Spoločnosti slovenských archivárov za obdobie 2002 - 2004. Vzhľadom na to, že dnešným valným zhromaždením končí svoju činnosť výbor, ktorý bol zvolený v roku 2002, dovoľte mi zmieniť sa o niektorých skutočnostiach, ktoré sa vzťahujú na obdobie celej činnosti práve odstupujúceho výboru SSA. Pre lepšiu orientáciu v uplynulom období by som Vám pripomenula zloženie výboru, ktorý bol zvolený v Senci v roku 2002. Členmi výboru SSA boli od roku 2002 do súčasnosti Anna Buzinkayová, Juraj Roháč, Ladislav Vrteľ, Zuzana Kollárová, Gábor Strešňák, Elena Kašiarová, Elena Machajdíkova a Mária Kačkovičová. Anna Buzinkayová zastávala funkciu tajomníčky a Mária Kačkovičová funkciu hospodárky SSA. Podpredsedom bol Juraj Roháč. Členmi revíznej komisie boli Rudolf Hudec, Valéria Hrtánková a Jozef Hanus, ktorý bol zároveň aj jej predsedom. Výbor, ako sa to zo správy tajomníčky dozviete, zasadal podľa potreby, v čase prípravy archívnych dní najmenej raz za mesiac, inokedy aspoň raz za dva mesiace. Mnohí členovia výboru sa zúčastňovali zasadnutí výboru len sporadicky. Pracovné zaneprázdnenie, ale najmä obmedzené finančné prostriedky na cestovanie, aj za uplynulé obdobie značne prispeli k sťaženiu práce výboru. Spoločnosť nemá finančné prostriedky na hradenie cestovného pre členov výboru a tak je pri voľbe nového výboru potrebné mať na zreteli, že archívy, z ktorých budú členovia nového výboru, sa budú musieť vysporiadať aj s touto otázkou.

Pri hodnotení činnosti Spoločnosti slovenských archivárov v uplynulom 4-ročnom období azda môžeme vysloviť presvedčenie, že spoločnosť pracovala v súlade so stanovami SSA. Samozrejme do

značnej miery boli jej aktivity ovplyvnené nielen ľudským faktorom, ale aj finančnými prostriedkami. Medzi dôležité problémy, pri riešení ktorých zohrala významnú úlohu práve naša spoločnosť, bolo stiahnutie návrhu novely zákona o archívoch a registratúrach z rokovania v Slovenskej národnej rade pred rokom, teda v júni 2005. Naša výzva adresovaná poslancom bola vypočutá a nedošlo k neuváženej zmene v znení zákona. Problémy s novelou zákona však pretrvávajú, mnohí dozaista viete, že je pripravená novela z dielne ministerstva vnútra, avšak dnes je ťažko predpovedať osud tejto novely. Nedá mi nepovedať na margo tohto problému niekoľko slov. Už pri diskusii o charaktere prvého celokrajinského archívu v roku 1723 vznikla otázka či archív má uchovávať len dokumenty z centrálnej verejnej správy alebo aj dokumenty zo súkromnej sféry, vo vtedajších pomeroch z rodinných archívov. Napriek tomu, že názory neboli úplne jednotné sa už v 18. storočí rozhodlo, že *archivum regni* má uchovávať aj dokumenty z rodinných aj cirkevných archívov. A čuduj sa svet, ako keby táto otázka začiatkom 21. storočia bola opäť aktuálna, len pomery sa zmenili a nájdu sa mnohí, ktorí spochybňujú úlohu štátnych archívov v súkromnej, najmä hospodárskej oblasti. Samozrejme problém je zložitý, ale mali by sme trvať na tom a vyvinúť maximálne úsilie, aby hospodárska sféra nezostala mimo dohľadu archívov. Sme odborníci, ktorí sa majú starať o kultúrne dedičstvo a v takomto zmysle slova musíme aj postupovať alebo aspoň vyvinúť maximálnu snahu, aby sme mohli takto postupovať. Strata nášho vplyvu v tejto oblasti by mohla viesť k postupnému zoslabeniu aj špecializovaných archívov a podnikových archívov, prípadne ešte silnejšiemu uplatneniu vplyvu zriaďovateľa v práci takéhoto archívu. Dopady zákona na prácu jednotlivých typov archívov by si zaslúžili osobitný referát, ba osobitnú konferenciu.

Keďže Spoločnosť archivárov v zmysle stanov sleduje cieľ rozvoja archívnictva na Slovensku nedá mi nespomenúť jeden negatívny jav v našich štátnych archívoch, ktorý pozorujeme v ostatných rokoch. Zaradením archivárov do kategórie zamestnancov v štátnej službe, sme sa ocitli vo vopred nepredstaviteľnej situácii. Keďže na Slovensku zatiaľ neexistuje špeciálne vysokoškolské štúdium pre štátneho zamestnanca, ocitli sme sa v skupine zamestnancov, ktorých chce každý školiť a vzdelávať a zabúda sa na to, že archivári majú svoj odbor na univerzite, ktorý im dáva špeciálne vzdelanie. Bolo by vhodné, aby si archivári svoje odborné vzdelanie dopĺňali a zvyšovali na akademickej pôde a nie na nižšej úrovni. Je mi ľúto sledovať motivovanie archivárov pre získanie akademických titulov v zahraničí, kde sa každý archív snaží podporiť vedecké ambície svojich zamestnancov, veď len cez zvýšené odborné znalosti je možné dosiahnuť trvalé a hodnotné úspechy v práci určitého kolektívu. Navyše finančné príplatky po získaní akademických titulov sú motivujúcim prvkom vystúpiť z priemernosti a pracovať na sebe. U nás je negatívnym javom, že sa postupne táto ambícia vytráca. Hrozivá je najmä skutočnosť, že sa zdá, že úradovanie, skrývanie sa za úradníka sa začína mnohým páčiť. Tento jav je potrebné kriticky hodnotiť a usilovať sa o nápravu, predsa archivár sa nemôže uspokojiť s tým, že ho budú považovať za úradníka. Kolegyne, kolegovia sme oveľa viac, sme archivári. Nedávno sa práve v tejto oblasti na mňa obrátili pracovníci jedného štátneho archívu, aby sme podnikli niečo proti povinnosti absolvovania skúšok pre prácu s počítačom, proti povinnému získaniu certifikátu ECDL, bežne nazývanej ako „vodičák“ pre prácu s počítačom. Výhrady, v čase keď niekto na úrovni rezortného ministerstva už podpísal naše povinné zaškolenie, práve žiaľ vďaka nášmu začleneniu medzi štátnych zamestnancov, nevidím reálne.

Pri rozvoji archívnictva za ostatné roky treba za pozitívne považovať prijatie koncepcie rozvoja štátnych archívov uznesením vlády č. 1201 z roku 2003. Treba vyzdvihnúť pozitívny trend najmä v oblasti technického vybavenia štátnych archívov. Komunikačné možnosti medzi archívmi a medzi odborom, ako aj priamo riadiacim centrom, sa zlepšili. Len žiaľ, oblasť komunikácie nie je len o technike, ale aj o ochote komunikovať. A tu nemôžem nevysloviť svoju nespokojnosť s riešením problémov štátnych archívov v roku 2005 a najmä v roku 2006. Riešenie problémov archívov je v súčasnosti zdĺhavým procesom, spôsobuje to najmä nedostačujúca komunikácia medzi organizačnými útvarmi ministerstva vnútra, ako keby sme doplácali na zákopovú vojnu vedenú v rámci tohto ústredného orgánu štátnej správy. Mnohé problémy vznikajú aj preto, lebo pri uzatváraní rôznych zmluvných vzťahov archívy ani nevedia o ich príprave. A tak nám nezostáva nič iné, než čakať na prípadné organizačné zmeny alebo začať diskutovať o tom, že či by sme nemali opätovne začať prípravu na vytvorenie špecializovaného úradu pre riadenie archívov, nezávisle od ministerstva vnútra.

Spoločnosť slovenských archívárov aj za uplynulé štvorročné obdobie zohrala dozaista dôležitú úlohu najmä v oblasti komunikácie medzi archívmi a archívarmi. Naďalej sa každoročne uskutočňovali archívne dni, teda podarilo sa nám založiť tradíciu, ktorá je hodná pokračovania. V roku 2002 sa v Senci konali archívne dni na tému *Archívy a verejnosť*, v novembri 2003 v Liptovskom Jáne na tému *Archívy a vzdelávanie*, v roku 2004 v Trenčíne na tému *Päť decínií archívnej legislatívy na Slovensku*, v roku 2005 v Košiciach na tému *Archívny manažment* a v roku 2006 v Levoči na tému *Dejiny archívov*. Organizátormi archívnych dní za uplynulé štvorročné obdobie boli Štátny okresný archív v Modre, Štátny archív v Bytči - pobočka v Liptovskom Mikuláši, Štátny archív v Bratislave – pobočka v Trenčíne, Mestský archív v Košiciach a Štátny archív v Levoči. Príspevky, ktoré odzneli na jednotlivých archívnych dňoch boli len čiastočne publikované, keďže vydávanie Fóra archívárov už dlhšie obdobie zaostáva. Archívne dni sa stali príležitosťou na odborné stretnutia, konzultácie, na získanie nových informácií a výmenu skúseností. Vydobyli si významné miesto v oblasti komunikácie. Archívne dni sa stali príležitosťou na celoslovenské stretnutie archívárov zo štátnych, ako aj neštátnych archívov. Pri hodnotení archívnych dní je potrebné sa zmieniť aj o zmene v členskej základni. Spoločnosť slovenských archívárov má 388 členov a je potešiteľné, že medzi nich pribúdajú archívári z verejných, ako aj súkromných archívov. Zo Spoločnosti slovenských archívárov v uplynulom období vystúpilo len niekoľko archívárov. Prílev členov je oveľa vyšší ako odchod, a tak dnes z hľadiska členskej základne patríme medzi veľké spoločnosti. Čo sa týka percentuálneho pomeru, dozaista medzi najpočetnejšie. Tento fakt je pre výbor aj signálom, že o podujatia spoločnosti je veľký záujem.

Medzi dôležité úlohy SSA patrí zahraničná spolupráca, v oblasti ktorej za uplynulé štvorročné obdobie nenastali výraznejšie zmeny. Naďalej máme dobré kontakty najmä s archívarmi z okolitých krajín. Pravidelné kontakty máme s Českou archívnu spoločnosťou, Spolkom maďarských archívárov a Poľskou archívnu spoločnosťou. Menej sa nám darí spolupráca s Rakúskou a Nemeckou spoločnosťou, kde došlo v uplynulom roku k výmene vedenia. Zintenzívnenie kontaktov bude úlohou výboru, ktorý dostane dnes Vašu dôveru. Pred výborom je čerstvý návrh recipročnej výmennej zmluvy zaslanej Spoločnosťou maďarských archívárov, na výmenný pobyt dvoch archívárov ročne.

Zintenzívnenie našich zahraničných kontaktov v značnej miere obmedzuje skutočnosť, že sa nám pri Ministerstve kultúry nedarí získať pre takýto projekt finančné prostriedky.

Spoločnosť slovenských archivárov sa zúčastňuje odborných podujatí organizovaných okolitými krajinami. V roku 2005 sme na pozvanie Spolku maďarských archivárov predstavili náš archívny systém južným kolegom. Predstavovanie bolo v predvečer nemeckých archívnych dní na kolokviu archívnych spoločností hodnotené veľmi pozitívne. Azda v budúcnosti by sme aj my mohli pozvať okolité archívne spoločnosti, aby predstavili svoju prácu, problémy, úspechy. Na nemeckých archívnych dňoch v ostatných rokoch našu spoločnosť reprezentovali prof. Leon Sokolovský a Dr. Juraj Šedivý. Často je problémom pre výbor SSA vyslať vhodného člena na zahraničné podujatie. Zdanlivo jednoduchá vec, no vzhľadom na skutočnosť, že pozvánky prichádzajú aj v poslednej chvíli, je problémom nájsť človeka, ktorý je ochotný za veľmi krátku dobu sa rozhodnúť pre účasť. Ešte zložitejšia je situácia, pokiaľ nás požiadajú o odborný príspevok. Spoločnosť slovenských archivárov pravidelne dostáva pozvánky na svetové podujatia organizované Medzinárodnou radou archívov, ktorej sme členmi od roku 1995, no doteraz sme nemali možnosť sa aktívnejšie zapojiť do týchto kongresov, keďže pre účasť na takomto svetovom podujatí by bol potrebný takmer celý náš ročný rozpočet, ba dokonca niekedy by ani nestačil. Žiaľ, treba spomenúť, že na svetovom kongrese archivárov vo Viedni v roku 2004 sme mali slabšie zastúpenie ako rozvojové krajiny afrického kontinentu. Za pozitívum v oblasti zahraničných vzťahov považujem aj to, že z archívu Európskej únie z Bruselu z času na čas dostávame časopis INSAR a publikácie, ktoré sú týmto archívom vydávané z oblasti elektronických médií, ktoré potom pravidelne zasielame do vybraných archívov. Nedávno boli v tomto časopise publikované príspevky o archívoch z jednotlivých štátov, ktoré boli prijaté do Európskej únie, medzi nimi aj zo Slovenska.

V komunikačnej oblasti do roku 2004 zohralo významnú úlohu Fórum archivárov. V súčasnosti už dlhší čas nevychádza, keďže sme nedostali dostatok príspevkov. Archivári napriek tomu, že radi čítali tento bulletin, si nenašli čas, aby svoje postrehy či odborné názory premenili do písanej podoby a dali nám ich k dispozícii. Je mi skutočne ľúto za týmto bulletinom. Ved' FA nie je záležitosťou jedného archívu. Náš bulletin je otvorený pre všetky príspevky a napísať jedno- alebo dvojstranový článok, správu alebo diskusný príspevok nemôže byť problémom pre archivára, ktorý je zvyknutý tvoriť a písať. Azda pravda je niekde inde. Mnohí archivári sú ochotní písať len vtedy, keď za to dostanú honorár a o Fóre je všeobecne známe, že za príspevky neplatí. Stavovský bulletin nemôže byť založený na komerčnej báze. Má byť skôr našou srdcovou záležitosťou aj v súčasnej, materiálne založenej spoločnosti, informovať svojich kolegov o našej práci, prostredníctvom diskusie vylepšovať naše odborné záležitosti a radiť kolegom na základe vlastných skúseností. To všetko patrí na stránky nášho odborného bulletinu. Dúfam, že nový výbor a nová redakčná rada budú úspešnejší.

Medzi úspešné podujatie spoločnosti v uplynulom období považujeme aj exkurzie do zahraničných archívov. Podarilo sa nám takto nahliadnuť do novej budovy štátneho archívu v Grazi, do novej budovy mestského archívu v Budapešti a do diecézneho a štátneho archívu v Sankt Pöltene. Všetkým členom, ktorí nám pomáhali pri organizovaní, najmä členke výboru Elenke Machajdíkovej, ako aj kolegom Jozefovi Hanusovi (Graz) a Anne Buzinkayovej (Sankt Pölten), patrí naše poďakovanie. Získavanie skúseností formou exkurzií je potrebné ďalej rozvíjať, verím, že na jeseň

tohto roka opäť zavítame do niektorého moravského alebo rakúskeho archívu, prípadne do zrekonštruovanej budovy župného archívu vo Vespréme.

V činnosti SSA za uplynulé štvor- či dvojročné obdobie by sme určite našli aj negatívne momenty. Našou úlohou však nie je hľadať chyby. Výbor, ktorý preberie na dnešnom valnom zhromaždení štafetu vedenia SSA bude mať aj v tejto oblasti významnú úlohu. Práca Spoločnosti však bude závislá i od Vás, členov tejto Spoločnosti. Len aktívny a konštruktívny prístup môže prispieť k zlepšeniu podmienok práce v archívoch a k zlepšeniu vzájomných vzťahov medzi archivármi. Kritizovať prácu skupiny, ktorá stojí na čele jednej spoločnosti je veľmi ľahké. Takých bolo aj doteraz dosť, našli sa medzi archivármi ľudia, ktorí Spoločnosť považovali za akýchsi amatérov a Fórum archivárov za horší plátok stredoškolského časopisu. Je na škodu, že tak odborne vyspelí kolegovia, ktorí tieto slová vyriekli, sa nepričinili o nápravu. Novému vedeniu Spoločnosti prajem, aby sa nestretávalo s takýmito ľuďmi, aby malo k dispozícii členskú základňu, ktorá bude aktívna a ktorej spoločným záujmom bude rozvoj slovenského archívnictva.

PhDr. Veronika Nováková
Štátny archív v Bratislave, pobočka Šaľa

Správa o činnosti výboru SSA za obdobie od júna 2004 do júna 2006, prednesená na valnom zhromaždení SSA v Levoči dňa 22. júna 2006

V správe o činnosti výboru SSA na valnom zhromaždení v Trenčíne 11. júna 2004 som Vás informovala, že sme sa stretli 13-krát a prijali sme 13 uznesení. Odvtedy prešli ďalšie dva roky, počas ktorých sa členovia výboru stretli 14-krát a prijali 14 uznesení. Zasadnutí sa zúčastňovali aj predseda a členovia revíznej komisie. Niektorí členovia viackrát chýbali z pracovných alebo služobných dôvodov, jeden člen sa odsťahoval z republiky. Vždy však bola prítomná nadpolovičná väčšina členov.

Napriek pretrvávajúcim slabým finančným možnostiam sme v každom kalendárnom roku usporiadali Archívne dni s konferenciou (Košice, Levoča) a odborné exkurzie, o ktoré už tradične prejavili členovia veľký záujem. V novembri 2004 sme v Budapešti videli špičkovú budovu mestského archívu, v októbri 2005 tiež úplne modernú budovu Krajinského archívu a krásne historické priestory Diecézneho archívu v St. Pöltene. Prijatie v oboch mestách a na všetkých miestach bolo veľmi ústretové a srdečné, v St. Pöltene sme boli aj hosťami krajinského hajtmana.

Výbor sa na svojich zasadnutiach zaoberal viacerými témami. Väčšinu času venoval príprave menovaných podujatí, organizačným záležitostiam, týkajúcim sa činnosti spoločnosti, časopisu Fórum archivárov, v rôznom sa navzájom informoval o odborných podujatiach a o ďalších aktuálnych otázkach súvisiacich s prácou archivárov a podľa možností k nim zaujímal stanoviská s návrhmi možných riešení.

Zahraničné cesty archivárov, ktoré financovala sčasti SSA, smerovali najmä do Maďarska, Nemecka a Poľska na archívne dni a im podobné podujatia. Ďalšie cesty, na ktorých financovaní sa

spoločnosť podieľala, súviseli s odbornými podujatiami o ochrane archívnych dokumentov a so stážou v Národnom archíve v Paríži.

Tak ako v rokoch 2002 – 2004, aj v nasledujúcich dvoch rokoch niekoľko členov zrušilo členstvo v SSA. Je všeobecne známe, že odborní zamestnanci SNA väčšinou nie sú členmi SSA, i keď sa niektorí z nich zúčastňujú odborných podujatí. Pri tejto príležitosti by som si dovoľila pripomenúť, že aj keď nie všetci archivári sú spokojní s prácou výboru, ide o profesijné združenie nás všetkých, ktoré nám umožňuje hovoriť o problémoch aj iným spôsobom, než na pracovných poradách a prezentovať ich spoločne v mene tohto združenia. Z hľadiska demokracie je činnosť takejto inštitúcie v slovenskom archívnictve dôležitá. Jej predstavitelia odchádzajú a prichádzajú, spoločenské vedomie sa tiež vyvíja, dnes sme menej akceptovaní, zajtra môžeme byť viac, a preto by sme spoločnosť ako jej členovia mali podporovať v čo najväčšom počte.

PhDr. Anna Buzinkayová
AMB

Správa revíznej komisie Spoločnosti slovenských archivárov za obdobie 1. jún 2004 – 31. máj 2006

Vážené dámy a páni,

dovoľte mi, aby som predniesla správu revíznej komisie SSA od posledného valného zhromaždenia SSA do konca mája 2006. Stav hospodárenia s finančnými prostriedkami SSA pri revízii, ktorá bola vykonaná dňa 19. júna 2006, je nasledovný:

Priebežný stav k 01. 06. 2004:

Zostatok na účte	68 092,69,-Sk
Zostatok v pokladni	16 168,-Sk

Priebežný stav k 31. 12. 2004:

Zostatok na účte	51 223,99,-Sk
Zostatok v pokladni	1 240,-Sk
Príjmy spolu	
(01. 06. - 31. 12. 2004)	70 288,80,-Sk
Výdavky spolu	
(01. 06. - 31. 12. 2004)	31 215,50,-Sk

Priebežný stav k 31. 12. 2005

Zostatok na účte	88 369,28,-Sk
------------------	---------------

Zostatok v pokladni	2 641,00,-Sk
---------------------	--------------

Príjmy spolu	
(01. 01. - 31. 12. 2005)	152 898,80,-Sk
Výdavky spolu	
(01. 01. - 31. 12. 2005)	132 129,01,-Sk

Priebežný stav k 31. 05. 2006

Zostatok na účte	117 066,28,-Sk
Zostatok v pokladni	9 148,-Sk
Príjmy spolu	
(01. 01. - 31. 05. 2006)	58 573,-Sk
Výdavky spolu	
(01. 01. - 31. 05. 2006)	17 374,-Sk

Revízná komisia konštatuje, že všetky príjmy a výdavky sú podložené dokladmi a všetky sú správne zapísané ako na účte SSA, tak aj v pokladni SSA. Osobitne sa ukladajú výpisy z bankového účtu a osobitne sa ukladajú príjmové a výdavkové pokladničné doklady.

Revízná komisia vyhlasuje, že účtovná evidencia hospodárenia Spoločnosti slovenských archivárov je správna a bezchybná.

V Bratislave 19. júna 2006

Za revíznú komisiu SSA: Ing. Jozef Hanus, CSc. – predseda

Mgr. Valéria Hrtánková – členka

Mgr. Rudolf Hudec – člen

VÝBOR(N)OVINY

Zápisnica zo zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov, ktoré sa konalo 10. 8. 2006 v Bratislave

Program:

1. Otvorenie
2. Rozdelenie funkcií vo výbore
3. Plán činnosti
4. X. archívne dni v Levoči
5. XI. archívne dni
6. Exkurzia
7. Fórum archivárov
8. www -stránky SSA
9. Hospodárenie SSA
10. Rôzne
  - zahraničná spolupráca
  - rozšírenie spolupráce s médiami
  - príspevky do zahraničných médií
  - výstrižková služba o aktivitách SSA
  - hospodárenie
11. Uznesenia
12. Záver

Ad 1)

Otvorenie:

Zasadnutie nového výboru otvorila predsedníčka PhDr. Zuzana Kollárová. Členov výboru pozdravil aj riaditeľ odboru archívov a registratúr MV SR PhDr. Peter Kartous, CSc.

Ad 2)

Rozdelenie funkcií:

Výbor schválil takéto rozdelenie funkcií:

Predsedníčka: Zuzana Kollárová

Podpredseda: Juraj Roháč

Hospodárka: Mária Kačkovičová

Tajomníčka: Elena Machajdíková

Výbor odsúhlasil, že zasadnutia sa budú konať každý druhý mesiac, v utorok o 12.00 h. na Križkovej ul. v zasadačke OAR MV SR.

AD 3)

Plán činnosti:

- vydanie monografického zborníka z X. archívnych dní v Levoči (20. – 22. jún 2006)
- XI. archívne dni
- Exkurzia
- Fórum archivárov
- www - stránky

AD 4)

X. Archívne dni v Levoči, 20. – 22. 6. 2006 – vyúčtovanie:

1. M. Kačkovičová predložila vyúčtovanie X. archívnych dní (celková suma: 82.678,-Sk; sponzorské: 28.000,-; vložné: 4.600,-; SSA doplácala: 60.000,-). Na základe vysokých nákladov sa výbor rozhodol, že na archívne dni sa bude vyberať vložné.
2. Výbor odsúhlasil vydanie monografického zborníka z X. archívnych dní na tému: „Dejiny archívov na Slovensku“ v spolupráci s Odborom archívov a registratúr MV SR. Zostavovatelia: PhDr. V. Nováková - PhDr. R. Ragač
Redaktorka: PhDr. J. Ragačová

AD 5)

XI. Archívne dni

Výbor sa zaoberal predbežne prípravami XI. archívnych dní. Členovia si do budúceho zasadnutia pripravlia návrhy na miesto konania, názov a program.

AD 6)

Exkurzia

Výbor odsúhlasil návrh na exkurziu. Cieľom exkurzie budú archívy v Brne a v Zlíne v Českej republike, uskutoční sa 11. októbra 2006.

AD 7)

FÓRUM ARCHIVÁROV

Výbor sa dohodol na dvojmesačnej periodicite vydávania FÓRA ARCHIVÁROV. Príspevky do čísla prijíma redakčná rada od všetkých prispievateľov do 15. dňa v mesiaci.

Redakčná rada FÓRA ARCHIVÁROV: Radoslav Ragač

Lucia Krchnáková

Oľga Kvasnicová

Juraj Roháč

Gábor Streňák

Obsahová náplň FA (Rubriky):

- Príhovor
- Zápisnica z výboru
- Informácie o aktivitách
- Aktuality z domova a zahraničia
- Voľné miesta
- Zoznam členov
- Diskusia
- Jubilanti
- Literatúra
- Sponzori - reklama

AD 8)

Www - stránky SSA - archivar.sk

Koordináciu informácií bude zabezpečovať L. Vrteľ

Obsahová náplň (štruktúra):

- Úvod
- Stanovy
- História SSA
- Členská základňa
- Fórum archivárov
- Zápisnice z výboru
- Zápisnice z valného zhromaždenia
- Bibliografia
- Aktuality a informácie o podujatiach
- Fotogaléria
- Otázky a odpovede

- Kontakty
- Sponzori

AD 9)

Hospodárenie SSA:

Výbor odsúhlasil finančný príspevok:

- na vyhotovenie novej pečiatky SSA (dva kusy),
- na zakúpenie publikácie k účtovaniu pre občianske združenia,

Odsúhlasenie vyslania na konferenciu s finančným príspevkom:

- V. Novákovej do Veszprému v dňoch 27.8. 2006;
- Z. Kollárovej do Essenu na nemecké archívne dni v dňoch 26. – 29. 9. 2006;
- L. Vrteľovi do St. Andrews do Škótska na konferenciu Genealogicko - heraldických vied, úradne zabezpečiť zmenu podpisových vzorov. M. Kačkovičová upozornila na to, že doposiaľ neprišla faktúra na zaplatenie členského príspevku v Medzinárodnej rade archívov. Zabezpečiť: L. Vrteľ.

AD 10)

Rôzne

- Výbor rokoval o otázkach zahraničnej spolupráce, rozšírenie spolupráce s médiami, o publikovaní príspevkov o činnosti archívov na Slovensku a SSA v zahraničných médiách, o vedení výstrižkovej služby o aktivitách SSA
- V. Nováková predniesla ponuku maďarských archivárov na odbornú spoluprácu uzavretú zmluvnou formou. Výbor sa dohodol, že k ponuke sa vráti na októbrom zasadaní, ponuku prehodnotí a zaujme stanovisko po zvážení všetkých výhod a nevýhod takejto formy spolupráce
- Z. Kollárová informovala o žiadosti United GB vstúpiť do SSA ako kolektívny člen. Výbor navrhol, že k žiadosti sa vyjadrí až po získaní ďalších informácií z ich odbornej činnosti. Zatiaľ do SSA nebol prijatý žiaden kolektívny člen.

AD 11)

Uznesenie č. 1:

Rozdelenie funkcií vo výbore:

Predseda: Zuzana Kollárová

Podpredseda: Juraj Roháč

Hospodárka: Mária Kačkovičová

Tajomníčka: Elena Machajdíkova

AD 12)

Záver

Predseda uzavrela zasadnutie výboru.

PhDr. Zuzana Kollárová, predsedníčka SSA

V Bratislave 10. 8. 2006

Zapísala: PhDr. Elena Machajdíkova

Noví členovia SSA – 2006

1. Mgr. Kristína Stančiaková, ÚA SAV
2. Mgr. Monika Péková, SNA
3. PhDr. Henrieta Žažová, Archív PÚ
4. PhDr. Richard Pavlovič, ŠA Prešov – pobočka Svidník
5. Mgr. Petra Vargová, ŠA Košice
6. Mgr. Ján Žucha, ŠA Bytča - pobočka Martin
7. Mgr. Peter Rusnák, Diecézna hist. knižnica, Kláštor p. Znievom
8. Naďa Beňová, ŠA Košice - pobočka Stará Ľubovňa
9. Mgr. Jaroslava Kvačalová, MV SR
10. Monika Nagyová, ŠA BB
11. Terézia Uherková, ŠA BB

Z DOMOVA A ZO SVĚTA

Archivári z východného Slovenska sa v jeseni stretnú už 6.-krát

Už po 6.-krát sa archivári z východného Slovenska stretnú na svojom tradičnom odbornom seminári. Jedným z dôvodov týchto stretnutí bola skutočnosť, že archivári sa môžu v súčasnosti oveľa menej stretávať hlavne na neformálnych podujatiach. Okrem toho archivári každoročne prichádzajú na seminár s cieľom oboznámiť sa s najaktuálnejšími problémami v oblasti archívniectva, získať nové pracovné poznatky či si v neposlednom rade vymeniť osobné skúsenosti. Okrem odborného prínosu treba spomenúť aj mimoriadny spoločenský význam tejto akcie, ktorá je prostriedkom na budovanie a udržiavanie nadštandardných kolegiálnych vzťahov, ktorými sa „my východniari“ môžeme pochváliť.

Otcom myšlienky, organizovať takéto spoločné stretnutia bol, dnes už zosnulý riaditeľ okresného archívu v Humennom, Mgr. Marcel Smetana. Prvý ročník seminára sa uskutočnil v roku 2001 v malebnom prostredí Laboreckej vrchoviny pri obci Dlhé nad Cirochou, v rekreačnom stredisku Trist. V úplne prvej pozvánke, adresovanej archívom, bolo vyjadrené úprimné želanie riaditeľa a celého humenského kolektívu: „aby sa tento archívny počin vydaril“. S odstupom času môžeme konštatovať, že sa vydaril nielen prvý, ale aj ďalšie a ďalšie ročníky.

Po Humennom prevzal organizátorskú štafetu archív z Vranova nad Topľou, ktorý pre nás vybral areál školy v prírode v Juskovej Voli. Tu sme mali možnosť oboznámiť sa s ešte len „rodiacim sa“ zákonom o archívoch a registratúrach, veľa sa diskutovalo o správe registratúry v samosprávnych orgánoch. Výmena skúseností prebiehala aj v neskorších večerných hodinách pri ohnisku. Pracovné záležitosti veľmi rýchlo vystriedal spev a smiech. Organizátori pod vedením riaditeľky, Mgr. Daniely Jackaničovej, okrem krásneho prostredia, zabezpečili dokonca aj bezchybné počasie. Avšak pri

rozlúčke archivárov slnečné lúče vystriedal dážď, symbolizujúci smútok nad ukončením vydareného podujatia. Smútok sa miešal s očakávaniami nového stretnutia v roku 2003.

To si pod patronát zobrali kolegyňky z popradského archívu, na čele s riaditeľkou PhDr. Boženou Malovcovou. Miestom v poradí štvrtého stretnutia archivárov sa stali Vysoké Tatry, konkrétne Kežmarské Žľaby – Tatranské Matliare. V odbornej časti odzneli prednášky riaditeľa MV SR odboru archívov a registratúr PhDr. Petra Kartousa, CSc., Mgr. Milana Mišoviča a Mgr. Márie Mrižovej, PhD., týkajúce sa aktuálnej problematiky slovenského archívnictva. Aby sa však archivári nevenovali výlučne len duševnej práci, organizátorky sa rozhodli preveriť aj ich fyzické schopnosti, a to tradičnými športovými disciplínami. ako je volejbal, basketbal, či futbal, ale aj menej známymi. Tie zastupovala disciplína: „Strč ceruzku do fľaše“. Absolvovať mohli tzv. antistresovú kúru, tak bol pracovne nazvaný hod šípkami. Príjemný večer sa trávil pri vatre. Založenie ohňa sa zverilo do rúk odborníkom - prítomným riaditeľom.

Štvrtý ročník seminára zavítal na Zemplínsku šíravu – časť Kusín do strediska „U Janky“. Hostiteľskú úlohu na seba prevzali kolegovia zo Štátneho archívu v Košiciach, pobočka Michalovce. Po úvodnom otvorení seminára Mgr. Valériou Molnárovou, riaditeľkou hostiteľského archívu, sa slova ujal PhDr. Peter Kartous, CSc., ktorý informoval prítomných o pripravovanej koncepcii rozvoja archívov. Predarchívnej starostlivosti, správe registratúry a aktuálnym problémom, týkajúcich sa tejto oblasti, sa venovali ďalší prednášajúci Mgr. Mária Mrižová, PhD., Mgr. Ľubica Kováčová a Mgr. Milan Mišovič. Spoločenský rozmer nabrala akcia pri kultúrnom programe miestnych umelcov, s ktorými si archivári zanôtili nielen „východniarske“, ale aj francúzske šansóny. Vzhľadom na slnečné počasie si mohli dopriať prechádzku okolo (a nielen okolo) „slovenského mora“. Večer pokračoval „opekačkou“ pri ohníku. Azda už tam sa rodili plány, kam zavítať ďalší rok. V úvahách prítomných zvíťazila napokon Levoča.

A tak sa piaty ročník uskutočnil v romantickom prostredí Kováčovej vily, nachádzajúcej sa v obkľúčení Levočských vrchov. Ani nepriaznivý dátum – piatok 13. a ani nezvyčajne chladné počasie neodradilo účastníkov, ktorí pricestovali do Levoče v zatiaľ najvyššom počte. Venovali sa predovšetkým predarchívnej starostlivosti a v rámci nej vzťahom medzi štátnymi archívami a úložnými miestami písomností nearchívnej povahy, vzťahom materskej a dcérskych spoločností na úseku správy registratúry, ako aj problematike evidencie orgánov a organizácii v programe Bach – Predarchívna starostlivosť. S ďalšími aktuálnymi otázkami v oblasti archívnictva prítomných oboznámil PhDr. Peter Kartous, CSc, pokračovali PhDr. Júlia Hautová a Mgr. Milan Mišovič. Po odbornej časti seminára zlákala účastníkov čarokrásna príroda k prechádzkam k blízkej vodnej nádrži a tých zdatnejších dokonca až na Mariánsku horu. Svoje vedomosti, zručnosti a sily si zmerali zástupcovia všetkých archívov v rôznych súťažných disciplínach. Počas chladného večera sa zohrievalo pri pahrebe alebo pri tanci. Na Spiši sa všetkým prítomným tak páčilo, že uvítali iniciatívu riaditeľky Mgr. Niny Palkovej a kolektívu Štátneho archívu v Levoči, pobočka Spišská Nová Ves, zorganizovať ďalší seminár v Slovenskom raji. Naše myšlienky a pomaly aj kroky smerujú teda na Čingov.

V Levoči sa súťažilo napríklad aj v skladaní archívnych škatúl

Na záver mi dovoľte zopakovať a trochu doplniť pranie z putovnej kroniky, ktorou sa začínal prvý seminár: „aby sa tento (v poradí už šiesty) archívny počin vydaril“ aspoň tak dobre ako tých päť predchádzajúcich.

Mgr. Elena Dzurillová
Štátny archív v Levoči, pobočka Levoča

Putovný kongres Spoločnosti maďarských archívárov vo Vespréme

V dňoch 28. až 30. augusta 2006 sa v meste uhorských kráľovien, vo Vespréme, konal putovný kongres Spoločnosti maďarských archívárov. Kongres organizovala Spoločnosť maďarských archívárov v spolupráci s Archívom Vesprémskej župy, maďarským Ministerstvom školstva a kultúry, Programom národného kultúrneho fondu, Vesprémskou župou a mestom Vesprém.

Putovný kongres bol tohto roku jubilejný, pričom jeho účastníci si pripomenuli hneď niekoľko výročí. Členovia Spoločnosti maďarských archívárov si pripomenuli 20. výročie vzniku tejto spoločnosti, ktorá bola ustanovená v roku 1986 na kongrese archívárov konanom práve vo Vespréme. Súčasne tohto roku uplynulo 70 rokov od založenia Spoločnosti maďarských knihovníkov a archívárov (1936), z ktorej sa archívári v roku 1986 odčlenili. Ešte predtým v roku 1981 utvorili v rámci tejto spoločnej stavovskej organizácie archívnu sekciu, ktorá sa stala základom samostatnej organizácie a ktorá si tohto roku taktiež pripomína okrúhle výročie.

Po úvodných slovách predsedu Spoločnosti maďarských archívárov L. Szögiho, ktorý slávnostne otvoril kongres, nasledovali príhovory popredných predstaviteľov z oblasti maďarského archívnictva pri príležitosti jubilea. Riaditeľ Maďarského krajinského archívu L. Gecsényi vo svojom vystúpení nezabudol pripomenúť, že k uvedeným významným jubileám sa tohto roku pridáva i 250. výročie založenia „Archivum regni“, predchodcu Maďarského krajinského archívu. Pri príležitosti výročia Spoločnosti boli na kongres pozvaní aj predstavitelia archívnictva z desiatich ďalších krajín (Rakúska, Českej republiky, Slovinska, Chorvátska, Srbska, Bosny a Hercegoviny, Rumunska,

Ukrajiny a Estónska), ktorí v krátkych príhovoroch pozdravili Spoločnosť a účastníkov kongresu. Slovensko a Spoločnosť slovenských archivárov zastupovali štyria účastníci. Po úvodnej časti nasledovalo po prvýkrát v dejinách Spoločnosti maďarských archivárov udelenie pochvalných diplomov dvadsiatim osobnostiam za zásluhy o rozvoj maďarského archívnictva a samotnej Spoločnosti.

Kongres pokračoval odbornou časťou, pričom rokovanie prebiehalo paralelne vo viacerých sekciách. Príspevky v prvej sekcii boli venované histórii Spoločnosti maďarských archivárov počnúc založením Spoločnosti maďarských knihovníkov a archivárov, cez utvorenie samostatnej sekcie archívnictva až po zrod samostatnej Spoločnosti archivárov a jej pôsobenie po roku 1989. Osobitné príspevky boli venované funkcionárom Spoločnosti, časopisu „Pallium“, ktoré Spoločnosť vydáva, ako aj cene „Pre archívy“, ktorú Spoločnosť už pätnásť rokov udeľuje archivárom za zásluhy o rozvoj svojho odboru a archívov. V druhej sekcii venovanej vydávaniu pramenných edícií zaujal príspevok M. Sölcha, ktorý priblížil a hodnotil rôzne prístupy pri vydávaní edícií stredovekých listín v digitálnej forme, vyzdvihol pozitíva a negatíva v rozličných spôsoboch spracovania, ktoré jednotlivé archívy zvolili a vyzdvihol potrebu vypracovania jednotného postupu. Z. Horváthová popísala zvolené metódy pri edícii „prieskumu na deväť otázok predurbárskeho stavu“ v stolici Zala. Ďalšie príspevky boli venované vydávaniu edícií spisov Maďarskej socialistickej strany pracujúcich a prameňov z Historického archívu služieb štátnej bezpečnosti v Maďarsku. V tretej sekcii venovanej archívom susedných krajín, sme sa oboznámili s projektom maďarských archivárov vydať postupne sprievodcov po všetkých archívoch všetkých okolitých krajín, teda aj Slovenska, ktoré obsahujú materiály spred roku 1921. Projekt finančne podporuje maďarská vláda. V. Nováková predstavila archívy na Slovensku a informovala o stave prípravy vydávania takéhoto sprievodcu za Slovensko.

Na druhý deň sa účastníkom naskytila možnosť obhliadky Archívu Vesprémskej župy, ktorý sa presne pred rokom presťahoval do rekonštruovaných priestorov bývalých kasární. Po odbornej exkurzii nasledovala prehliadka mesta Vesprém a benediktínskeho opátstva v Tihanyi. Tretí deň pokračovalo rokovanie v troch sekciách. V sekcii Ochrana archívneho materiálu pracovník Archívu hlavného mesta Budapešti G. Breinich informoval o sťahovaní archívneho materiálu do novopostavenej budovy v roku 2004, odznel príspevok o možnostiach záchrany knižných fondov poškodených zatopením v Szécsényiho národnej knižnici. Slovinskí archivári prispeli príspevkom o štruktúre popisu archívneho materiálu, ktorý je nutný pre určenie rozsahu konzervačného a reštaurátorského zásahu do materiálu. Skúsenosti využiteľné aj pre naše pomery priniesli príspevky o rizikách a skúsenostiach so zapožičiavaním archívneho materiálu do zahraničia a prvých krokoch pri zavádzaní masovej deacidifikácie v Maďarsku. V sekcii *Informatika v archívoch* prebiehalo rokovanie pri okružlom stole o skúsenostiach so zavádzaním elektronického archívu. Posledná sekcia poskytovala prehľad o cirkevných archívoch v susedných krajinách, pričom Š. Gaucsík z archívu v Šali informoval o stave zachovania archívnych fondov na katolíckych farách s prevahou maďarského obyvateľstva na území Slovenska. Kongres uzatváralo rokovanie ekonomických vedúcich. Príspevky, ktoré na kongrese odzneli, budú uverejnené v osobitnom zborníku. Putovný kongres sprevádzala výstava *Etudy z dejín Spoločnosti maďarských archivárov (1936) 1986 - 2006*, ku ktorej bolo vydané

sprievodné CD obsahujúce materiály z výstavy a približujúce históriu, pôsobenie a fondy Vesprémskeho župného archívu.

Mgr. Kristína Stančiaková
Ústredný archív SAV

Medzinárodný seminár o ochrane archívnych dokumentov v Moskve

Medzinárodný odborný seminár „Zabezpečenie ochrany archívnych dokumentov v súčasnom svete“, ktorý sa konal v dňoch 5. 6. – 10. 6. 2006 v Moskve, zorganizoval Všeruský výskumný inštitút pre archívnu vedu a spisovú službu (VNIIDAD) v spolupráci s Euroázijskou regionálnou spoločnosťou Medzinárodnej rady archívov. Zúčastnilo sa na ňom 14 účastníkov z nasledujúcich krajín – Arménsko, Bielorusko, Kirgizská republika, Mongolsko, Ruská federácia, Turkmenstan, Ukrajina a Uzbekistan. Na seminár bol pozvaný ako prednášateľ aj zástupca slovenského archívnictva J. Hanus - ako zástupca Medzinárodnej rady archívov a člen jej Výboru pre ochranu dokumentov v miernom klimatickom pásme.

Po slávnostnom otvorení seminára a privítaní riaditeľom VNIIDADu profesorom Michailom V. Larinom nasledoval príhovor zástupcu riaditeľa Archívnej správy Ruskej federácie Vladimíra P. Tarasova, Kirila G. Černenkova, vedúceho oddelenia medzinárodných vzťahov ASRF a Tatiany E. Šabanovovej, zástupkyne riaditeľa ASRF.

Prvý deň pokračoval seminár prednáškami T. E. Šabanovovej o ochrane archívnych dokumentov v Ruskej federácii, potom nasledoval blok Vladimíra F. Privalova, vedeckého pracovníka VNIIDADu, vedúceho chemických laboratórií na témy *Archívne dokumenty ako materiálne objekty, História dokumentu, Tendencie rozvoja a Archívne dokumenty na papierových, elektronických a iných nosičoch*.

Ďalší deň pokračoval blokom prednášok J. Hanusa, ktorý predniesol v celodennom prednáškovom cykle nasledovné prezentácie: *Stratégie ochrany kultúrneho dedičstva, Niektoré problémy makro- a mikro klimatického prostredia v archívoch a knižniciach, Problémy kyslého papiera a masové deacidifikačné procesy v archívoch a knižniciach, Medzinárodné aktivity v oblasti ochrany archívnych dokumentov a Možnosti vzdelávania v oblasti ochrany archívnych dokumentov*. Všetky prednášky boli k dispozícii a poskytnuté účastníkom seminára v elektronickej forme.

Ďalší deň pokračoval seminár blokom prednášok Alexandra G. Charitonova na témy *Obnovovanie vyblednutých textov dokumentov a zobrazovanie archívnych dokumentov, Možnosti fotografických a digitálnych technológií a Využitie počítačového spracovania obrazov dokumentov*.

Potom nasledovali prednášky Alli G. Sergeevnej z VNIIDADu o organizácii práci VNIIDADu, potenciáli informačných zdrojov a formách práce v archívnictve. Celý blok zakončila prednáška Leonida M. Kolesnikova o organizácii fungovania ISSAO. Potom nasledovala exkurzia do Hlavnej archívnej správy mesta Moskvy, prehliadka laboratórií a diskusia o moderných postupoch ochrany a konzervovania archívnych dokumentov.

Posledný deň seminára pokračoval prednáškami Vladimíra F. Privalova na tému *Súčasné texty archívnych dokumentov vytvorené modernými tlačiarňami a problémy ich ochrany* a Alexandra G. Charitonova *Praktické výsledky využitia digitálnych technológií na obnovu vyblednutých textov a zobrazenia archívnych dokumentov*.

Posledná časť seminára bola diskusia za „okruhlym stolom“ za účasti riaditeľa Archívnej správy Ruskej federácie Vladimíra P. Kozlova, ďalších predstaviteľov ASRF, VNIIDADu a všetkých prednášateľov. Po jej skončení odovzdali predstavitelia ASRF a VNIIDADu účastníkom seminára kvalifikačné osvedčenie o jeho absolvovaní a celá akcia bola zakončená milým spoločenským posedením.

Ing. Jozef Hanus, Csc.

SNA

Baliť, či nebaľiť? to je otázka!

Funkcia obalov v registratúrnom stredisku

Opodstatnenosť používania kvalitných archívnych škatúl pre ochranu dokumentov v archívoch zrejme nespochybňuje už žiaden archivár. Kvalitatívne parametre archívnej lepenky na výrobu škatúl na dlhodobé archivovanie dokumentov predpisuje viacero noriem, medzi nimi i európska ISO 9706 a americká ANSI/NISO 739.48:1992. Má však zmysel baliť do špeciálnych obalov registratúrne záznamy? Ak áno, prečo, ktoré a kedy? Na tieto otázky sa pokúsim vo svojom príspevku odpovedať.

V máji a júni roku 2005 vyvolala v slovenskej pospolitosti búrlivú polemiku Druhá časť vyhlášky MV SR č. 628/2002 k zákonu č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach... pojednávajúca o ochrane archívnych dokumentov a registratúrnych záznamov. V konečnom dôsledku bola i táto časť vyhlášky dôvodom na preloženie termínov plnenia povinností podnikateľských subjektov podľa § 43 vyhlášky na rok 2007.

Očakávaná novela spomínaných legislatívnych predpisov pravdepodobne jednoznačnejšie vyjadrí povinnosti podnikateľov súvisiace so správou registratúry. Už teraz však „podsúvam“ do pozornosti tvorcov zákona myšlienku o opodstatnenosti použitia vhodného registratúrneho obalu schopného eliminovať degradačné činitele pôsobiace na záznamy i za podstatne spaľanskejších podmienok, než aké predpisuje súčasné znenie vyhlášky.

Ak si uvedomíme, že záznamy v registratúrnom stredisku sú komplexnou informačnou databázou a pri riešení právnych sporov i daňových kontrol jediným zdrojom originálov je rozhodujúce, v akej kvalite sa údaje počas celej doby uloženia záznamu zachovávajú. Ochrana záznamov proti vonkajším degradačným činiteľom ako vlhkosť, prach, plesne, hlodavce a pod. je logicky uvedený i vo vyhláške MV č. 628/2002, § 24. Rozhodujúcim činiteľom ochrany proti

degradačným činiteľom je vhodný obal, do ktorého sú registratúrne záznamy založené. Vhodný obal môže podstatne znížiť prevádzkové náklady na správu registratúrneho strediska (samozrejme len vtedy, ak za registratúrne stredisko nie sú považované skladové priestory, v ktorých sú spisy zviazané špagátom a nahádzané na kopu): pri jeho vhodnom výbere zohľadňujúcim lehotu uloženia registratúrneho záznamu vie, okrem ochrany záznamov proti prachu, ultrafialovému žiareniu, plesniam, prípadne hľadáčom, eliminovať i výkyvy teploty a atmosférickej vlhkosti v registratúrnom stredisku. Stačí k tomu maličkosť: do pohybu registratúrnych záznamov vo firme od ich vzniku do založenia v registratúrnom stredisku, vhodne zaradiť ich preloženie z operatívnych obalov – šanónov do registratúrnych boxov.

Operatívny obal – šanón je výbornou pracovnou pomôckou pri manipulácii so záznamami na pracoviskách a v kanceláriách. Dá sa ľahko otvoriť, kovová mechanika umožňuje jednoduché zakladanie i vyberanie záznamov a p. Všetky jeho pozitíva sa však stávajú negatívami v čase, keď sa z operatívneho obalu má stať ochranný registratúrny obal v registratúrnom stredisku. Keďže je z troch strán otvorený, nechráni záznamy pred prachom, svetlom, vlhkosťou. Vplyvom vlhkosti kovová mechanika zhrdzavie a pri vyberaní záznamu sa tento s najväčšou pravdepodobnosťou roztrhne a následne stratí. Pri vyradovaní záznamov je nevyhnutné záznamy zo šanónov vybrať, pretože k vôli kovovej mechanike nie je možné ich zaradiť do zberového papiera. Okrem toho je šanón, hlavne laminovaný, pomerne drahá pomôcka, ktorá sa jedným naplnením neznehodnotí, ani morálne nezostarne. Práve preto je vhodné preložiť záznamy zo šanónov do registratúrnych obalov v čase, keď sa odovzdávajú do registratúrneho strediska a šanóny opakovane použiť.

Správny registratúrny obal sa dodáva v rozloženom stave a zloží sa vtedy keď sa použije, to znamená, že pred použitím zaberá málo priestoru. Nemá kovové časti. Kovovú mechaniku šanónu nahradí PE spona, ktorá zamedzí strate záznamov pri opätovnom vyhľadávaní. Výbornou pomôckou uľahčujúcou prekladanie záznamov zo šanónu do registratúrneho boxu je prenášač dokumentov.

Dominantným výrobcom archívnych a registratúrnych obalov strednej Európe je EMBA, spol. s r.o. so sídlom Paseky nad Jizerou v Českej republike. Spoločníkom a výhradným zástupcom na Slovensku je **EMBA Trade, spol. s r.o.** Špecifikom spoločnosti EMBA je výroba archívnej lepenky. V súčasnosti vyrába spoločnosť EMBA šesť druhov archívnych lepeniek líšiacich sa kvalitatívnymi parametrami i použitím. Široký sortiment lepeniek umožňuje výrobu archívnych a registratúrnych obalov vyhovujúcich požiadavkám pre zakladanie registratúrnych záznamov s rôzne dlhými lehotami uloženia i pre archiváciu historických dokumentov. Detailné informácie o sortimente výrobkov, ich vlastnostiach a spôsobe používania sú prístupné na www.embatrade.sk

Vysoké nároky trhu a tvrdé konkurenčné prostredie priviedlo mnoho firiem už i na Slovensku k rozhodnutiu, aby na činnosti priamo nesúvisiace s „Core business“ spoločnosti, využili služby špecializovaných firiem. § 23 zákona č. 395/2002 umožňuje zveriť správu registratúry inému právnickému subjektu.

Zlé skúsenosti s firmami účelovo vytvorenými v 90-tych rokoch minulého storočia na uloženie a ochranu registratúrnych záznamov likvidovaných podnikov sú pravdepodobnou príčinou averzie a nedôvery mnohých archivárov k firmám poskytujúcim služby súvisiace so správou registratúry formou outsourcingu i v súčasnosti. Nie je to šťastný prístup. Špecializovaná firma, pre ktorú je hlavným predmetom činnosti správa registratúry a ktorá dbá o svoje renomé, zákonite splní požiadavky stanovené vyhláškou na technické vybavenie registratúrneho strediska a ochranu registratúrnych záznamov, priebežne zabezpečí vzdelávanie svojich zamestnancov, a to za nižšie náklady, než sú to schopné urobiť jednotlivé firmy odovzdávajúce jej svoje záznamy. Komunikácia archivárov s týmito firmami môže byť postavená na kvalitatívne inú úroveň, než komunikácia so správcami registratúrnych stredísk v podnikoch. Negatívny posudok archívu priamo ohrozuje existenciu takejto firmy! Preto považujem spoluprácu a koexistenciu takýchto firiem a archívov za veľmi perspektívnu. Viem si dokonca predstaviť, že archívy by v rámci svojho regiónu zverejňovali hodnotenie, akýsi „top-ten“ firiem zaoberajúcich sa správou registratúry. Pomohlo by to i firmám, ktoré sa rozhodujú „outsourcovať“ svoju registratúru.

Spoločnosť EMBA Trade sa v roku 2004 stala členom medzinárodného konzorcia DOCUGROUP poskytujúceho komplexné služby pre archívy a registratúrne strediská v oblasti regálovej techniky, obalov, správy registratúry i poradenstva. Pre poskytovanie týchto služieb vznikol nový právnický subjekt **DOCUGROUP Slovakia, s.r.o.**, ktorý má k dispozícii registratúrne stredisko o ploche cca 2500 m² so statickými regálmi, kompletným softvérovým vybavením od firmy Bach systems. Detailné informácie sú k dispozícii na www.docugroup.sk

Ing. Tibor Erdélyi

konateľ spoločnosti EMBA Trade a DOCUGROUP Slovakia

Kongres Medzinárodnej rady archívov (ICA - International Council on Archives)

Ubehli len dva roky od posledného kongresu Medzinárodnej rady archívov, ktorý sa konal v dňoch 23. – 28. augusta 2004 vo Viedni a ICA už aktívne pracuje na príprave toho ďalšieho. Miestom konania kongresu bude Kuala Lumpur v Malajzii a uskutoční sa v dňoch 21. – 31. júla 2008.

Malajzia sa rozprestiera v juhovýchodnej Ázii. Tvoria ju dve 600 – 650 km od seba vzdialené časti. Malajzia má vlhké a horúce rovníkové podnebie. Spolu so susediacimi krajinami ponúka

pohostinnosť v modernom a oddychovom prostredí.
Kuala Lumpur je hlavné mesto krajiny.

Hostitelia kongresu už na príprave kongresu usilovne pracujú. Ako miesto jeho konania vybrali známe kongresové centrum Convention centre (jeho ponuku a priestory si môžete pozrieť na <http://www.klccconventioncentre.com/>). Kongres ponúkne množstvo príležitostí na prerokovanie mnohých aktuálnych tém svetového archívnickva.

Z časopisu Medzinárodnej rady archívov Flash
9/2006 preložila Martina Šlampová

ČAS v roce 2005

- ročenka České archivní společnosti (Praha 2006)

Obsah ročenky České archivní společnosti je pre slovenských archívárov viac ako inšpiratívny. Odráža sa v nej celoročný bohatý život českých kolegov, no najmä ich spoločnosti. Príťažlivým pre slovenských archívárov je, že sa s mnohými príspevkami môžu stotožniť, či si povzdychnúť nad väčšou odvahou českých kolegov vypovedať „na plné ústa“ to, „o čom sa u nás šušoce. Hneď v úvode predseda spoločnosti Daniel Doležal napísal: „...Rok od roku se zvyšuje důraz, kladený na formality, a zároveň je těžší si zachovat zbytky vůle k podstatným věcem – tedy v našem konkrétním případě k péči o archiválie a jejich studiu. Daleko snadnější je totiž podlehnout dojmu, že pravou náplní pracovní doby je vytváření a vyplňování formulářů, auditů, dotazníků, zpráv či hlášení, že pracovní doba musí být především formálně správně evidovaná, že vrcholem vědecké práce archiváře je inventura hmotného majetku či že předpisy o bezpečnosti práce nás mají chránit před prací samotnou. Archivy zaměstnávají stále více osob s nearchivní náplní činnosti, které archiválie v podstatě vůbec nezajímají, praktikující archiváři spíše ubývají. Naše instituce spotřebovávají stále více energie na vnitřní správu, většinou na úkor vlastní odborné činnosti. Jaký je např. v současnosti dáván význam publikační činnosti archivů či vědecké práci archivářů? Kolik archivů dnes, v době stále většího významu vztahů k veřejnosti, vede např. aktivní práci s badateli, byť jen např. formou obsažných a pravidelně aktualizovaných internetových stránek (nikoliv naplněných jen tzv. povinně zveřejňovanými údaji)?...“

Ročenka je rozdelená na 9 obsahových častí. Hneď úvodná Z činnosti České archivní společnosti, informuje o jej aktivitách. Pre nás je najzaujímavejším príspevok Jana Kahuda – 15. valná hromada české archivní společnosti, ktorá sa konala 22. marca 2005 v Národnom archívu na Chodovci. V tomto období mala spoločnosť 394 členov, z toho 19 členov kolektívnych a 10 čestných členov. Oproti minulému roku ich počet vzrástol o 26 členov. Výbor zasadal 8-krát. Členovia sa zúčastnili exkurzie počas ktorej navštívili mestské archívy v Brne a v Ostrave, okresné archívy v Karvinej a v Novom Jičíne a podnikový archív Vítkovických železiarní. Ďalšími podujatiami, ktoré

pripravil výbor spoločnosti v spolupráci s inými organizátormi boli nasledovné: 11. celoštátna archívna konferencia v Chrudimi (4. – 6. 5. 2005), exkurzia do Národného památníku Tereziín, konferencia Vilém Slavata a jeho doba, česko-saská archívna konferencia, 4. ročník študentskej vedeckej súťaže v odbore archívniectva a oslava 95. narodenín nestora českých archivárov Václava Šolleho. Predseda sa zúčastnil Medzinárodného archívneho kongresu vo Viedni, s kolegami sa zúčastnili 8. archívnych dní Slovenskej republiky, zástupcovia recipročne navštívili archívy v Jelenej Hore a vo Vratislavi, predseda sa zúčastňoval jako hosť zasadnutí Vedeckej archívnej rady a českého komité Modrý štít. Z edičnej činnosti treba spomenúť vydanie ročenky, realizáciu internetovej stránky a aktualizáciu internetovej verzie slovníka archivárov. Spoločnosť sa rozhodla pripraviť vydanie nového prehľadu českých archívov. V rámci spoločnosti pracuje 5 sekcií. Čestnou členkou spoločnosti sa stala PhDr. Eva Šmilauerová, CSc. Ďalšie príspevky v tejto kapitole obsahovo dopĺňajú vyššie spomenuté: Laudatio Evě Šmilauerové (Vladimíra Hradecká), Exkurze České archivní společnosti do západočeských archivů (6. – 8. októbra 2005) (Jan Kahuda), Studentská vědecká soutěž archivnictví – 4. ročník (Blažena Przybylová), 11. konference archivářů ČR v Chrudimi (Jan Kahuda).

V kapitole Zahraniční styky informuje ročenka o 13. Sächsischer Archivtag, Sächsisch-Böhmisches Archivarstreffen – Erschließung – Eine Kernaufgabe im Wandel (Pavel Pilz), Maďarskej archívnej konferencii 2005 (Jiřina Štouračová), 9. archívnych dňoch v Slovenskej republike (Blažena Przybylová) a 75. nemeckom „Archivtagu“ v Stuttgarte (Jindřich Schwippel, Daniel Doležal). Pri veľmi kladne hodnotených slovenských archívnych dňoch nás zaujala drobná poznámka autorky: *„Z pohľadu českého zástupce byla překvapující poměrně malá prezentace firem nabízejících vybavení a různé další komponenty nutné pro práci v archivech. Představení výrobků, programů apod. jednotlivých společností se omezilo většinou pouze na krátké seznámení prostřednictvím propagačních upoutávek nebo prezentace v programu Powerpoint...“*

Ďalšia kapitola Z činnosti sekcií ČAS, informuje o činnosti jednotlivých sekcií spoločnosti. Správy podala Tématická študentská sekce pri katedre pomocných vied historických na FF UK v Prahe, brnenská študentská sekcia, sekcia špecializovaných archívov a študentská sekcia v Českých Budějovicích.

Informácie z českých, moravských a sliezskych archívov prinášajú správy v archívnom kaleidokope o výstavách, konferenciách a seminároch. Daniel Doležal v článku Ústav paměti národa informuje o negatívnom postoji archivárov k založeniu tejto inštitúcie v Čechách.

Zaujala nás aj kapitola Ze zahraničních archivů. Blanka Karlsson v štúdií Po stopách Bedřicha Smetany ve švédských archivech a Alexandra Blodigová v príspevku České archiválie v Chorvatsku, veľmi podrobne informujú čitateľa o cenných archívnych dokumentoch viažucich sa k Čechám a k ich národným dejinám. Rozhovor s jubilantkou PhDr. Ing. Jaroslavou Honcovou, CSc. (1930), ktorá sa venovala okrem archivárskej práce dejinám poľnohospodárstva, sociológii dediny a regionálnym dejinám, je nielen spomínaním, ale aj kusom histórie, lebo Jaroslava Honcová je poslednou žijúcou pracovníčkou Ústředního zemědělsko-lesnického archivu.

Kapitola Nové knihy informuje o pozoruhodnej ročnej edičnej činnosti, začínajúc Odborom archivní správy MV ČR, Národným archívom, Archívom hlavného mesta Prahy, Archívom Ministerstva vnútra, Scriptorium, spolkom pre nekomerčné vydávanie odbornej literatúry, pokračujúc okresnými

a mestskými archívmi v jednotlivých českých a moravských krajoch, ktoré tu spravidla uvádzajú svoje ročenky. Spomenuté Scriptorium vydalo v roku 2005 Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae, pars V. 1346 – 1355, fasciculus 5. Index, ediderunt Jiří Spěváček – Jana Zachová, Praha 1958- 2005, s. 897 – 1061.

V ročenke sú zaznamenané v samostatnej časti Napsali o nás, drobné príspevky týkajúce sa archívov, archivárov a ich činnosti. Záver tvorí spoločenská rubrika, v ktorej sú pripomenuté životné jubileá PhDr. Věry Steinbachové, dr. Aleny Šubrtové a narodenia detí archivárov. Posledná spomienka je venovaná PhDr. Marii Liškové, PhDr. Jaromírovi Charousovi, PhDr. Gustavovi Hofmannovi, Ing. Otakarovi Havlínovi, Františkovi Cvrkovi, Rudolfovi Teclovi, PhDr. Antonínovi Klimekovi, CSc., Mgr. Bohumilovi Ježkovi, Prof. PhDr. Františkovi Kavkovi, CSc. a PhDr. Helene Sýkorovej. Správa o XXI. ročníku jarného behu, ktorý sa uskutočnil 16. mája 2005 svedčí o tom, že archivári nie sú „iba prácou živí“ a že sú zdatní aj v iných oblastiach.

PhDr. Zuzana Kollárová

OZNAMY

1/ Výbor Slovenskej spoločnosti archivárov už začína pripravovať **XI. archívne dni**. Svoje návrhy na tému konferencie môžete zasielať na adresu tajomníčky: PhDr. Eleny Machajdíkovej (archiv@snm.sk).

2/ Príspevky do FÓRA ARCHIVÁROV zasielajte členom redakčnej rady formou elektronickej pošty: Ragac@Upn.Gov.Sk, Stresnak@Upn.Gov.Sk, Krcznakova_I@Suba.Vs.Sk, prípadne na adresu SSA: Drotárska cesta 42, 817 01 Bratislava 1.

3/ Príspevky k dejinám archívov a príspevky z **X. archívnych dní** zasielajte PhDr. Júlii Ragačovej (Ministerstvo vnútra SR – odbor archívov a registratúr v Bratislave) do konca tohto kalendárneho roka (max. 20 normovaných strán, dvojité riadkovanie, písmo: Courier New, veľkosť 12, poznámky pod čiarou).

CENA ELEMÍRA RÁKOŠA

POZOR!

Výbor Slovenskej spoločnosti archivárov vyhlasuje

SÚŤAŽ

o najlepšiu odbornú štúdiu v odbore archívniectva a pomocných historických vied

pre mladých archivárov a historikov do 30 rokov

O CENU ELEMÍRA RÁKOŠA

1. cena: 3 000,- Sk
2. cena: 2 000,- Sk
3. cena: 1 000,- Sk

Podmienky súťaže:

1/ Vek autora nesmie presiahnuť v danom kalendárnom roku vek 30 rokov.

2/ Rozsah štúdie bude max. 20 normostrán. Úprava štúdie a poznámkového aparátu sa bude stotožňovať s podmienkami pre vydanie v Slovenskej archivistike (písmo Courier New, veľkosť 12, poznámky pod čiarou).

3/ Príspevky posielajte na adresu Spoločnosť slovenských archivárov, Drotárska cesta 42 817 01 Bratislava tlačou a aj v elektronickej podobe do 30. februára 2007.

Naši jubilanti

jún 2006

JUDr. Ladislav Ružička (27. 6. 1936)

júl 2006

Viera Janitorová (4. 7. 1956)

Kveta Polovková (15. 7. 1956)

Mgr. Jozef Šeregi (17. 7. 1946)

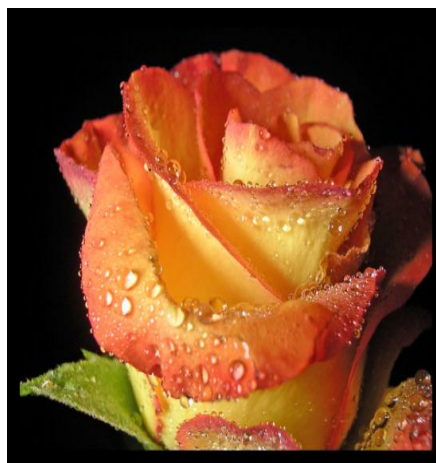
PhDr. Anna Žadanská (20. 7. 1946)

august 2006

PhDr. Juraj Turcsányi (5. 8. 1956)

PhDr. Viera Gregorová (14. 8. 1956)

PaedDr. Ľubor Zelenay (16. 8. 1946)

október 2006

Alica Sotáková (9. 10. 1956)

Mária Kravčáková (23. 10. 1956)

Výbor a členovia Spoločnosti slovenských archivárov prajú jubilantom veľa zdravia a spokojnosti v pracovnom i osobnom živote.

FÓRUM ARCHIVÁROV

Vydáva Spoločnosť slovenských archivárov

Redakčná rada: Lucia Krchnáková, Oľga Kvasnicová,

Radoslav Ragač, Juraj Roháč, Gábor Strešňák

Technická úprava: ŠÚBA, Archív ÚPN

Povolilo: MK SR 1472/96